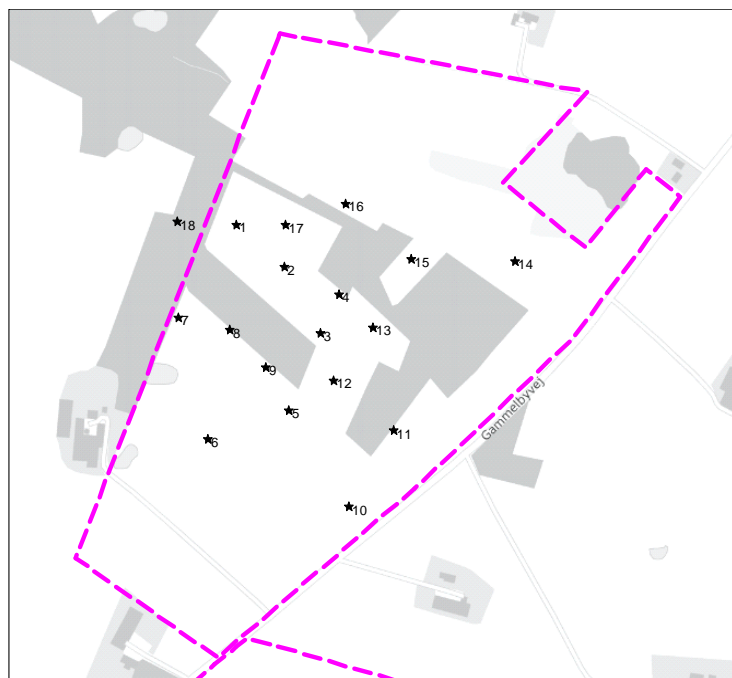


Sødover, Vejle Kommune

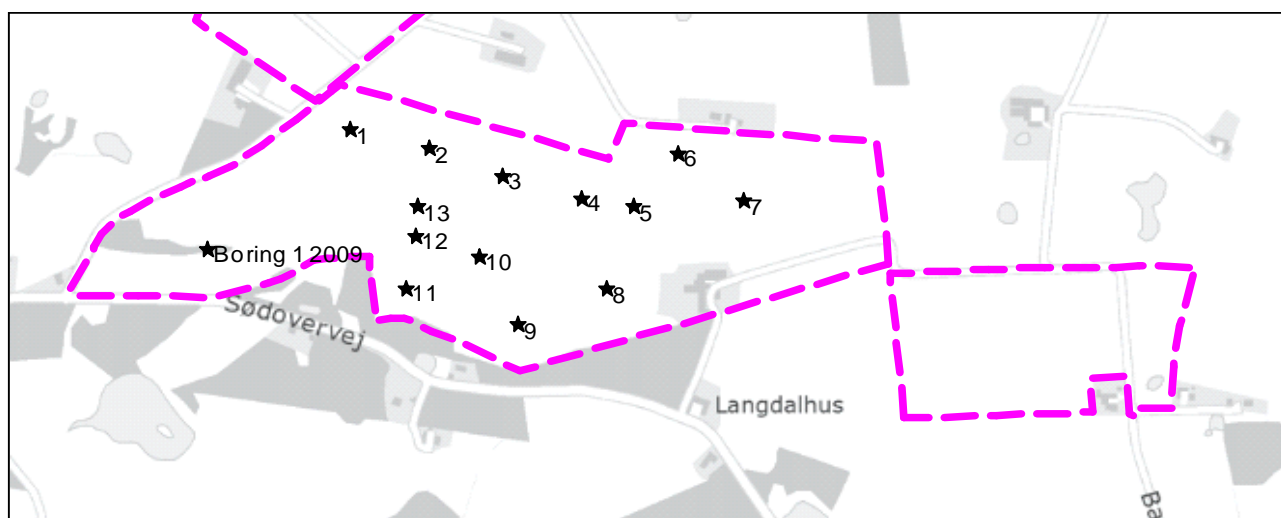
1 Ansøgning om to graveområder



Orbicon A/S har fremsendt forslag til udvidelse af graveområdet ved Sødover på vegne af grusentreprenør J-C. Geertsen A/S. Forslaget omfatter et areal der ligger umiddelbart øst for firmaets eksisterende grusgrav "Molsgård" i Sødover, hvor der kun er 1 ha tilbage. Det ansøgte areal omfatter 24 ha på matr.nr. 5a, 21d, og del af 14b Sødover By, Sødover. Ansøger vurderer at der er råstoffer i dybder større end 20 meter og overjordsmægtigheder på 2-4 meter i den sydlige del og 7-10 meter i den nordlige del. I den eksisterende grusgrav indvindes råstoffer til stabilgrus, bundsikring og støbesand.

Ansøgt areal på vegne af J-C. Geertsen A/S

Geoconsult har fremsendt forslag til nyt graveområde på vegne af lodsejer Jørgen Olsen Gammelbyvej 72, Jelling. Forslaget omfatter et areal på 36 ha øst for Sødover graveområde på matr.nr. 2i & 2b Sødover By, Sødover og 5aa Balleby, Bredsten. Ansøger beskriver forekomsten som grovkornet sand med vekslende, grusede og stenede lag. Der er 0-6 meter overjord og råstofforekomsten for de skønnes at være i mægtigheder af ca. 14 m.

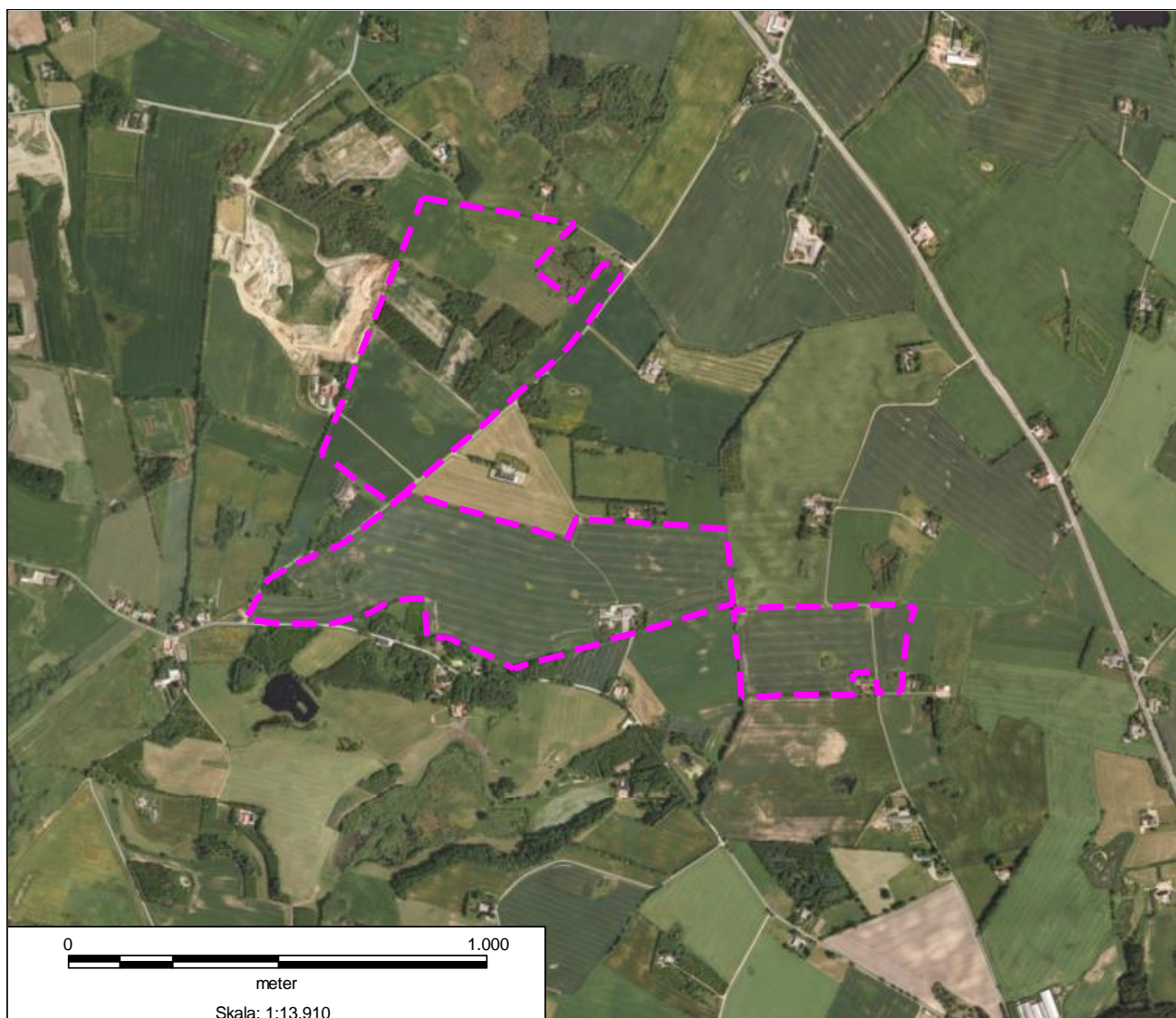


Ansøgt areal på vegne af Jørgen Olsen

2 Regionens afslag på ansøgning om graveområde

Regionen finder at råstofreserverne ved Sødover har en mægtighed og kvalitet der betyder at område har væsentlig betydning for råstofforsyningen i Trekantområdet på lang sigt. Der er væsentlige, uafklarede forhold omkring grundvandsbeskyttelse der betyder at der ikke kan udlægges et graveområde på nuværende tidspunkt.

Området er omfattet af indvindingsoplande til vandværker og generelle beskyttelsesinteresser for drikkevand (OSD). Nedenstående miljøvurdering viser, at der ikke er tilstrækkelig viden om de geologiske forhold og de mulige lerlag der kan beskytte drikkevandsressourcerne i forhold til en fremtidig råstofindvinding. Den igangværende grundvandskortlægning i området kan måske belyse dette inden for de nærmeste år. Indtil forholdene vedr. grundvandsbeskyttelsen er afklaret foreslår regionen at interesseområdet ved Sødover fastholdes med henblik på stillingtagen til udlæg af et eventuelt graveområde i den næste revision af råstofplanen. Det betyder bl.a. at råstofinteressen skal indgå som en forudsætning for den kommende planlægning af vandforsyning for området.



Ansøgt område der afvises vist med lilla rammesignatur

3 Miljøvurdering af ansøgning om graveområde

Miljøvurderingen er udarbejdet på baggrund af indsendte ansøgninger i foroffentlighedsfasen til råstofplan 2012. Miljøvurderingen af forslaget skal ses i sammenhæng med miljøvurderingen af hele råstofplanen.

I henhold til lov om miljøvurdering skal der gennemføres en miljøvurdering af planer, der har en væsentlig indvirkning på miljøet, jf. lovbekendtgørelse 936 af 24.09.2009, § 3 stk. 1. Det følger af bekendtgørelsens bilag 3 pkt. 19 at råstofplanen skal miljøvurderes. I råstofplanen indgår udlæg af råstofgraveområder. Nye udlæg af råstofgraveområder kan i sig selv indebære en væsentlig indvirkning på miljøet og skal derfor konkret inddrages i vurderingen. En sådan konkret vurdering beskrives i denne miljørapport, der indgår som bilag til den samlede miljøvurdering af råstofplanen.

Udgangspunktet for miljøvurderingen er det brede miljøbegreb som det fremgår af bilag 1 til lov om miljøvurdering. I henhold til kap. 7 stk. 2 skal miljøvurderingen indeholde oplysninger, der med rimelighed kan forlanges under hensyntagen til det trin i planhierarkiet som planen befinder sig på.

Der er screenet efter bilag 2, og det konkluderes at en særskilt behandling af området er nødvendig.

Der er foretaget en nærmere gennemgang efter punkterne i bekendtgørelsens bilag 1. En del af bilagets punkter vil dog ikke være relevante på det konkrete niveau. Oplysninger om klimatiske effekter og materielle goder er således ikke aktuelt for udlæg af det enkelte graveområde, men indgår i den samlede miljøvurdering af råstofplanen. Pkt. c, d, e og f, i bilag 1 fordrer en konkret gennemgang af forholdene i området.

Relevant for de konkrete område er endvidere pkt. g, foranstaltninger for at begrænse eller opveje evt. væsentlige negative indvirkninger. Eventuelle foranstaltninger er beskrevet under hvert opslag. Foranstaltninger der er afgørende for råstofindvinding i området sammenfattes i forudsætninger for udlægning af graveområdet i kapitel 2.

Barrierer for råstofindvinding i form af spredt bebyggelse, infrastruktur, beskyttede naturtyper og fortidsminder har betydning for den kommunale råstofsagsbehandling. De vil i de fleste områder ikke ligge til grund for afgrænsning af råstofgraveområder, medmindre der er tale om en særlig stor koncentration af barrierer og beskyttede områder.

Nøgle til oplysninger der skal gives i henhold til § 7 i lov om miljøvurdering

- Befolkningen og menneskers sundhed beskrives på kort 2 vedrørende beliggenhed af boliger og risiko for trafikulykker ved tung trafik til råstofgrave.
- Landskab, kulturarv og arkæologisk arv beskrives på kort 3 under landskabsinteresser (kirkeomgivelser og arkitektonisk arv er ikke aktuelt i relation til råstofindvinding).
- Internationale beskyttelsesinteresser, biologisk mangfoldighed, fauna og flora beskrives på kort 4 om naturinteresser.
- Vand og jordbund beskrives på kort 5 under vandmiljø.

3.1 Råstofindvinding

Kort 1 viser det ansøgte råstofgraveområde set i forhold til eksisterende graveområder samt tidligere og nuværende råstofgrave. Der er udpeget interesseområder for fremtidig råstofindvinding delvis sammenfaldende med det ansøgte graveområde.

Endvidere er vist terrænkurver og grundvandspotentiallet (overfladen af det primære grundvandsmagasin).

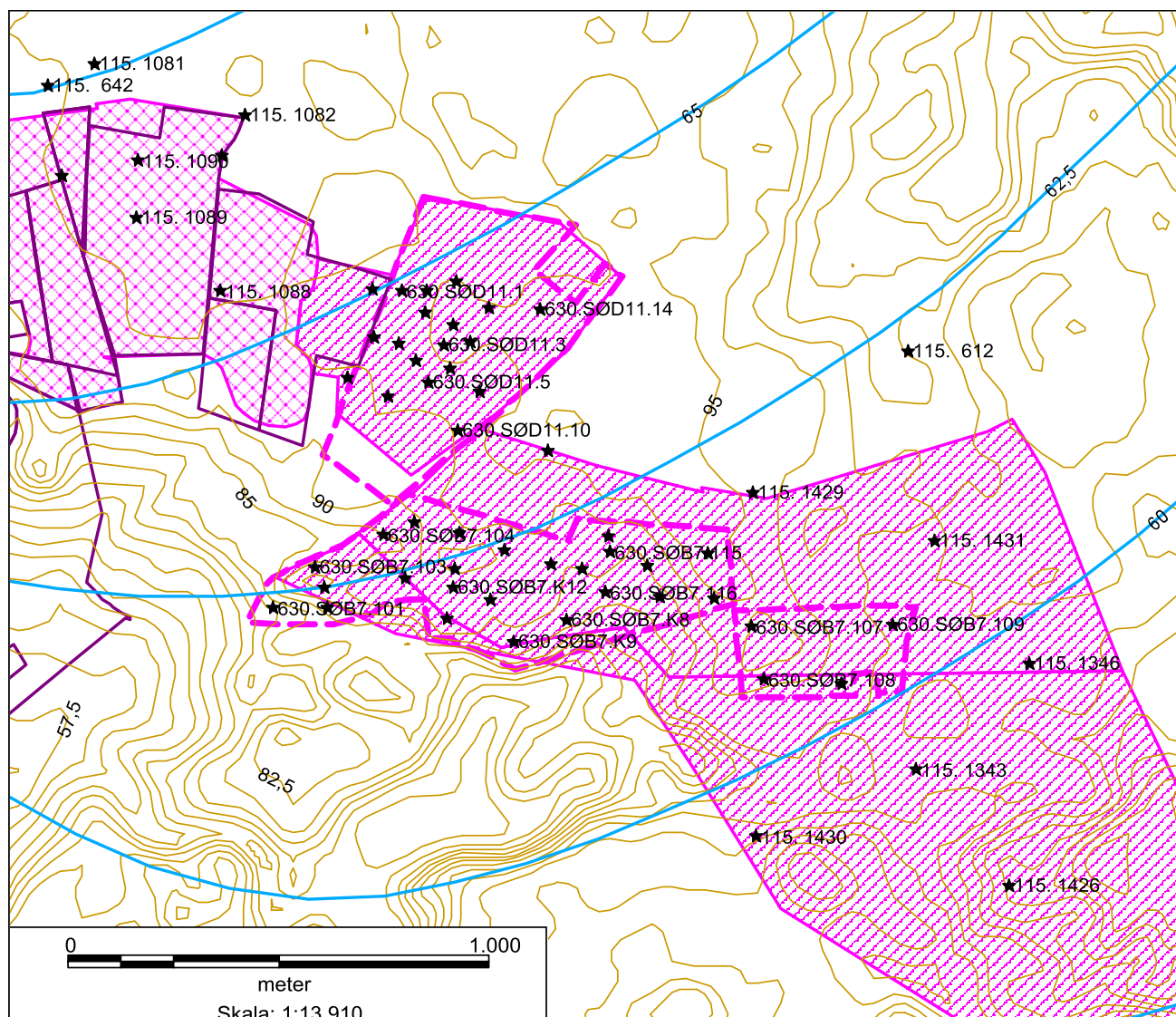
De to forslag til graveområder ligger øst for det udlagte graveområde ved Sødover. Området ligger i den østligste del af et 10 km bredt kompleks af israndsbakker vest for Jelling.

Region Syddanmark har vurderet de geologiske forhold på baggrund af boringer udført af Vejle amt, boringsoplysninger fra GEUS' Jupiter-database samt råstofboringer udført af de to ansøgere. Grundvandsspejlet ligger ca. 20-30 meter under terræn. Jordarten i overfladen er primært smeltevandsgrus, men der er også store arealer med flyvesand, og mindre områder med moræneler og ferskvandsaflejringer.

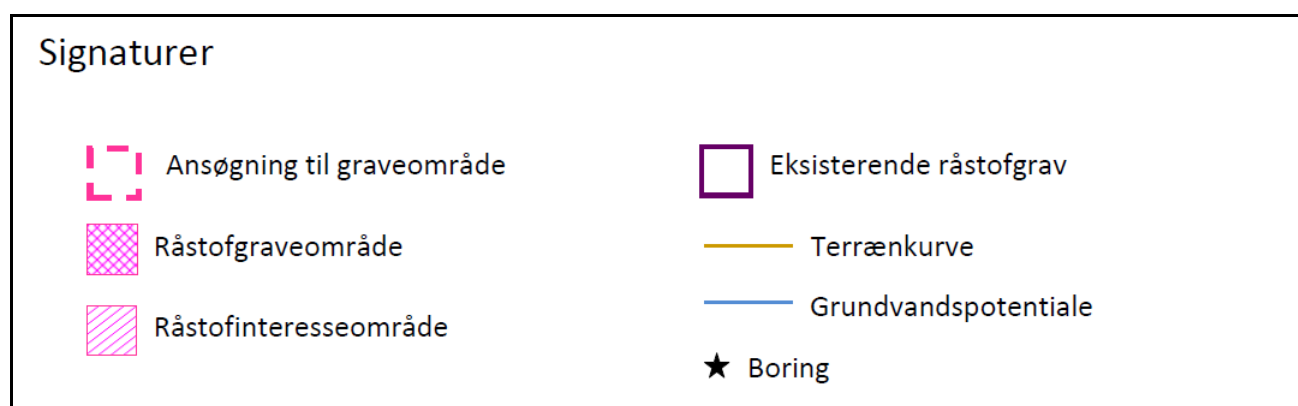
Det er ikke muligt at beskrive de geologiske forhold i dybden med den tilgængelige information. Den igangværende grundvandskortlægning kan eventuelt vise mere om beliggenhed og mægtighed af eventuelle beskyttende lerlag. Supplerende råstofboringer kan ligeledes give bedre kendskab til geologien og kvaliteten af råstoffer.

Forslag		Sikkerhed
Sødover		
Areal (ha)	59	
Sand, grus og sten i alt (1000 m ³)	2103	4
Grus og sten > 2mm (1000 m ³)	149	4
Sand, grus og sten, udnyttelig del (1000 m ³)	371	3
Gravedybder	2-9 m eller mere	3
Gravning under grundvand	delvis	3
Anvendelse til fyldsand	ja	4
Anvendelse til bundsikring	ja	4
Anvendelse til stabilgrus	ja	3
Anvendelse til betonsand	Kornstørrelse OK - andre undersøgelser mangler	3
Anvendelse til betontilslag - sten	ukendt	0

Tabel 1. Råstofindvinding. Tabellen opsummerer forhold på arealet med væsentlig betydning for råstofindvindingen. Tallet i højre kolonne angiver en vurdering af hvor godt det pågældende forhold er dokumenteret. 0 betyder at der ikke er dokumentation, 1 angiver at forholdet kun i ringe grad er sandsynliggjort, mens 5 betyder at forholdet er veldokumenteret.



Kort 1. Råstoffer



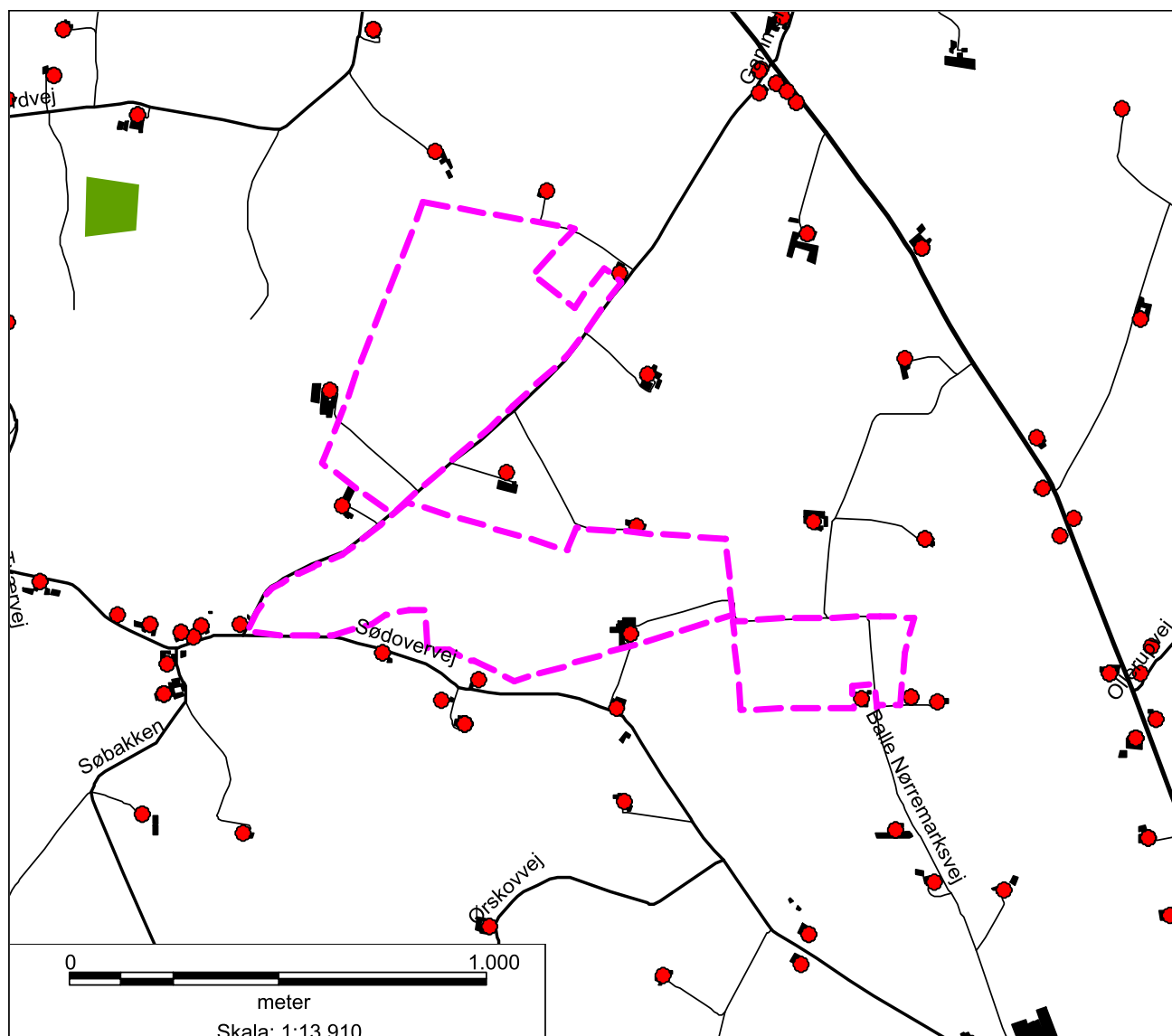
3.2 Bebyggelse og infrastruktur

De foreslåede råstofgraveområder omfatter eksisterende landbrugsarealer, der udgør let kuperede moræneflader. Flere boliger ligger indenfor 100 meter fra det ansøgte. Vilkår om beskyttelse af boliger mod støv, støj og rystelser kan begrænse mulighederne for indvinding tæt på bebyggelse.

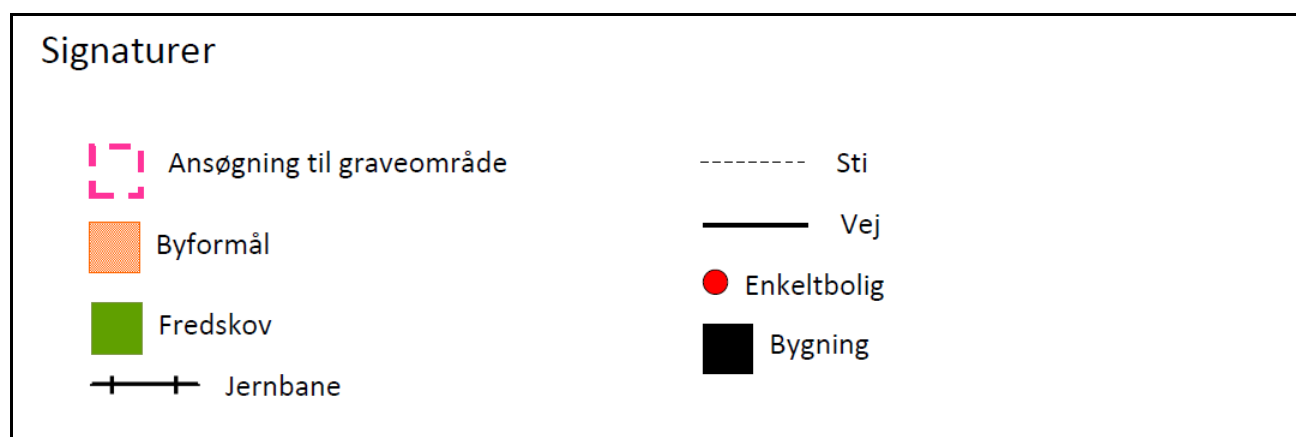
Der er ikke udlagt skovrejsningsområder indenfor det ansøgte.



Forslaget til graveområder omfatter fortrinsvis let kuperede landbrugsarealer



Kort 2. By og infrastruktur



3.3 Landskab og fortidsminder

De ansøgte graveområder omfatter primært jævnt kuperede landbrugsarealer der dyrkes intensivt. Mod sydvest skrån timer terrænet ned mod Engelsholm Sø.

Råstofindvinding vil være i strid med landskabsinteresserne der er vist på kort 3. Interesserne er angivet i Vejle kommuneplan som værdifulde landskaber og geologiske beskyttelsesområder. Eventuelle graveområder bør derfor afgrænses således at råstofgrave ikke bliver synlige fra området omkring Engelsholm Sø.

Der er 3 gravhøje med 100 m beskyttelseslinjer omkring. Hver gravhøj med beskyttelseslinje beslaglægger mellem 1/2 og 1 mio. m³ råstoffer. Derfor forudsættes dispensation fra beskyttelseslinjen under forudsætning af at beskyttelsesarealet kan reableres med overskudsjord.

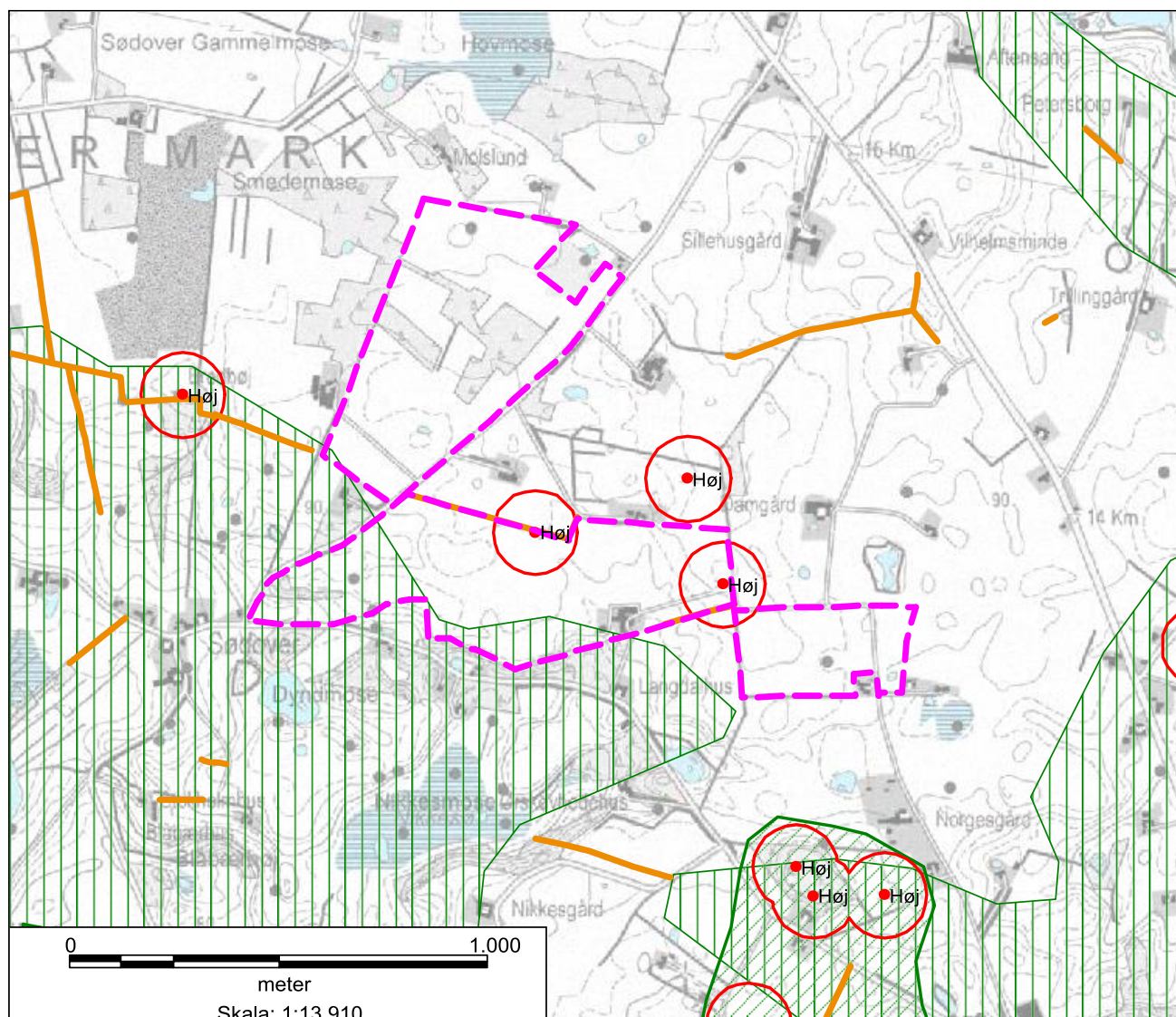
To diger indenfor området er beskyttet. Bevaring af digerne vil ligeledes beslaglægge råstofressourcer og vanskeliggøre en harmonisk efterbehandling af arealerne. Digerne forudsættes derfor fjernet, hvilket kan kræve dispensation efter museumsloven.



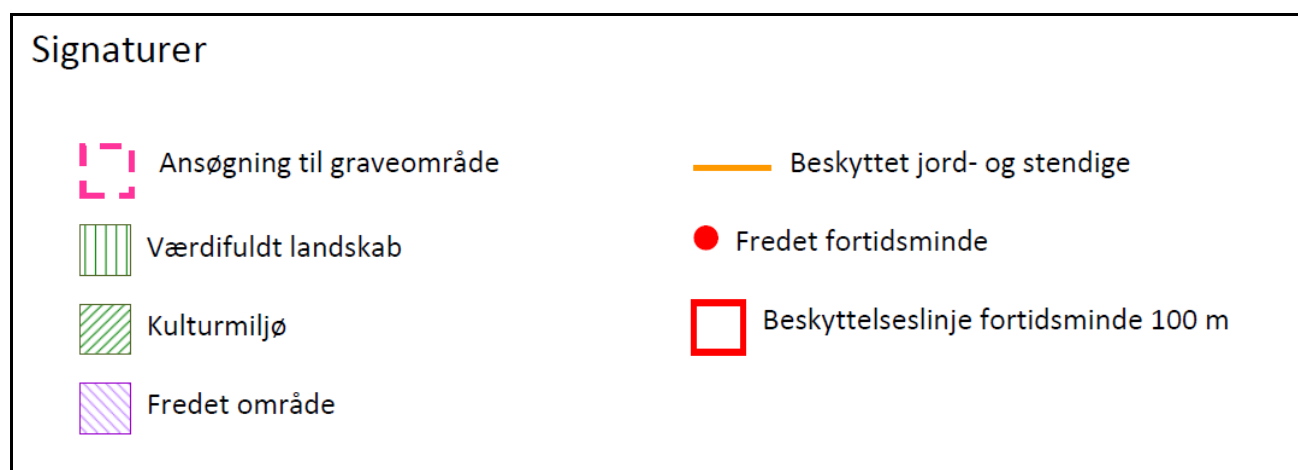
De foreslåede områder omfatter fortrinsvis let kuperede landbrugsarealer



De skrånende arealer ned mod Engelsborg Sø er synlige fra større afstande og indgår ikke i forslaget



Kort 3. Landskab og fortidsminder



3.4 Naturinteresser

De ansøgte graveområders nuværende arealanvendelse er primært landbrug med opdyrkede marker. Intensivt opdyrkede arealer rummer som hovedregel ikke yngle- eller rasteplasser for Bilag IV-arter. Bilag IV-arter er særligt beskyttede plante- og dyrearter, der fremgår af Habitatdirektivets Bilag IV.

Tæt på det ansøgte ligger flere arealer, der er bevokset med skov. Derudover ligger der en eng, to større moser samt et par mindre søer, der alle er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Moserne kan ses som grønbrune områder på kort 4. Den nordøstligste mose blev ved tidligere Vejle Amts besigtigelse i 2005 karakteriseret som en pilekratomkranset hængesæk, hvis østlige kant udgøres af en dyb spagnum og vandaksfyldt sø. På den sydøstlige mose blev der ved Vejle Amts besigtigelse i 1988 observeret brune frøer ved den omkringliggende sø. Brune frøer er en fællesbetegnelse for spidssnudet frø, springfrø og butsnudet frø. De to førstnævnte frøer er omfattet af Bilag IV, mens den butsnudede frø er en Bilag V-art. Inden der gives en eventuel tilladelse til råstofgravning i området, forudsættes det derfor undersøgt, om der lever Bilag IV-arter. Begge moser er af fin kvalitet og særlig værdifuld er den nordligste mose (et fattigkær). I modsætning til fx fersk eng, overdrev og vandhuller kan et fattigkær ikke genskabes efter råstofgravning. Før der gives tilladelse til gravning i nærheden af moserne, bør det godgøres at de ikke derved drænes og dermed ødelægges. Det kan vise sig nødvendigt at hold en god sikkerhedsafstand.

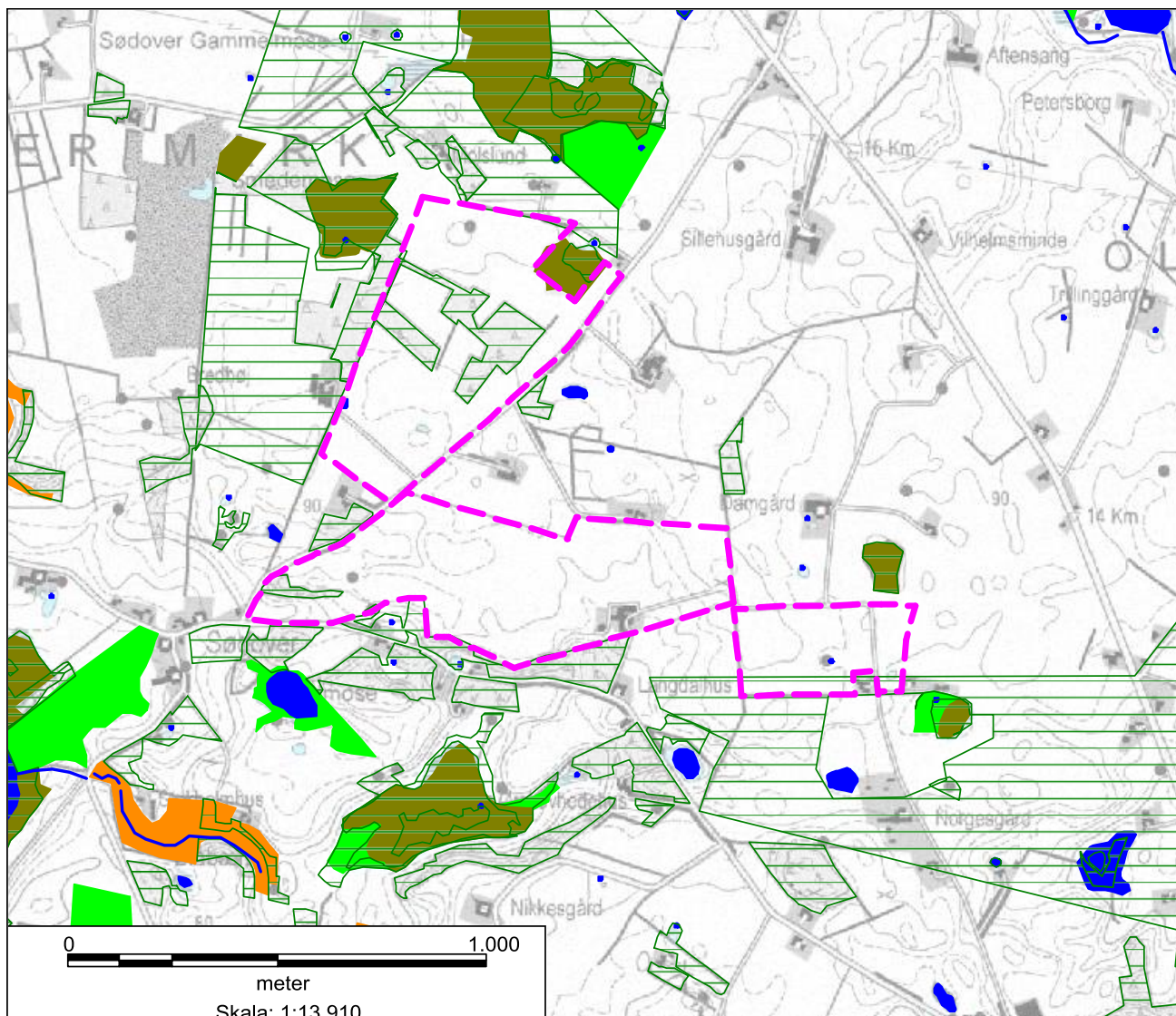
Vandhuller, som fjernes ved gravning, kan genskabes. Som tommelfingerregel skal de nye vandhuller der etableres som erstatningsbiotoper efter dispensation via naturbeskyttelsesloven.

mindst være en halv gang større end de der fjernes og ideelt set bør de være etableret inden man ødelægger de eksisterende.

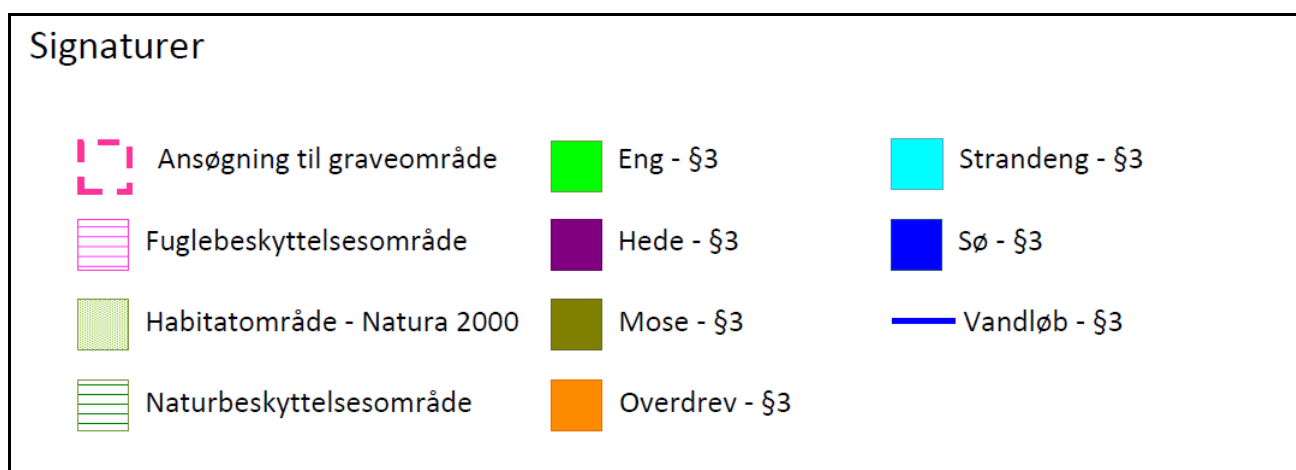
De ansøgte områder ligger uden for kommuneplanens udpegning af naturinteresser. Der er et sammenfald med økologiske forbindelsesområder, hvor efterbehandling af råstofgrave til bl.a. naturformål kan bidrage til forbedring af den økologiske forbindelse.



Der er en del hegn og mindre skovplantninger i området



Kort 4. Naturinteresser



3.5 Vandmiljø

Området ligger i indvindingsoplande til vandværker og generelle beskyttelsesinteresser for drikkevand (OSD).

Det ansøgte ligger indenfor Indvindingsopland til Bredsten Vandværk. Kildepladsen til vandværket ligger inde i byen og det kan blive aktuelt at flytte kildepladsen indenfor de nærmeste år.

Grundvandsmagasinerne under de ansøgte graveområder kan være særligt sårbare, hvis det i den geologiske kortlægning viser sig at der ikke er sammenhængende lerlag der kan yde beskyttelse. Der er for nærværende ikke tilstrækkelig viden om de geologiske forhold og de mulige lerlag, der kan beskytte drikkevandsressourcerne i forhold til en fremtidig råstofindvinding. Den igangværende grundvandskortlægning i området kan måske belyse dette inden for de nærmeste år.

Samlet set betyder det at der må stilles skærpede krav til beskyttelse af grundvandet ved eventuel fremtidig råstofindvinding i området.

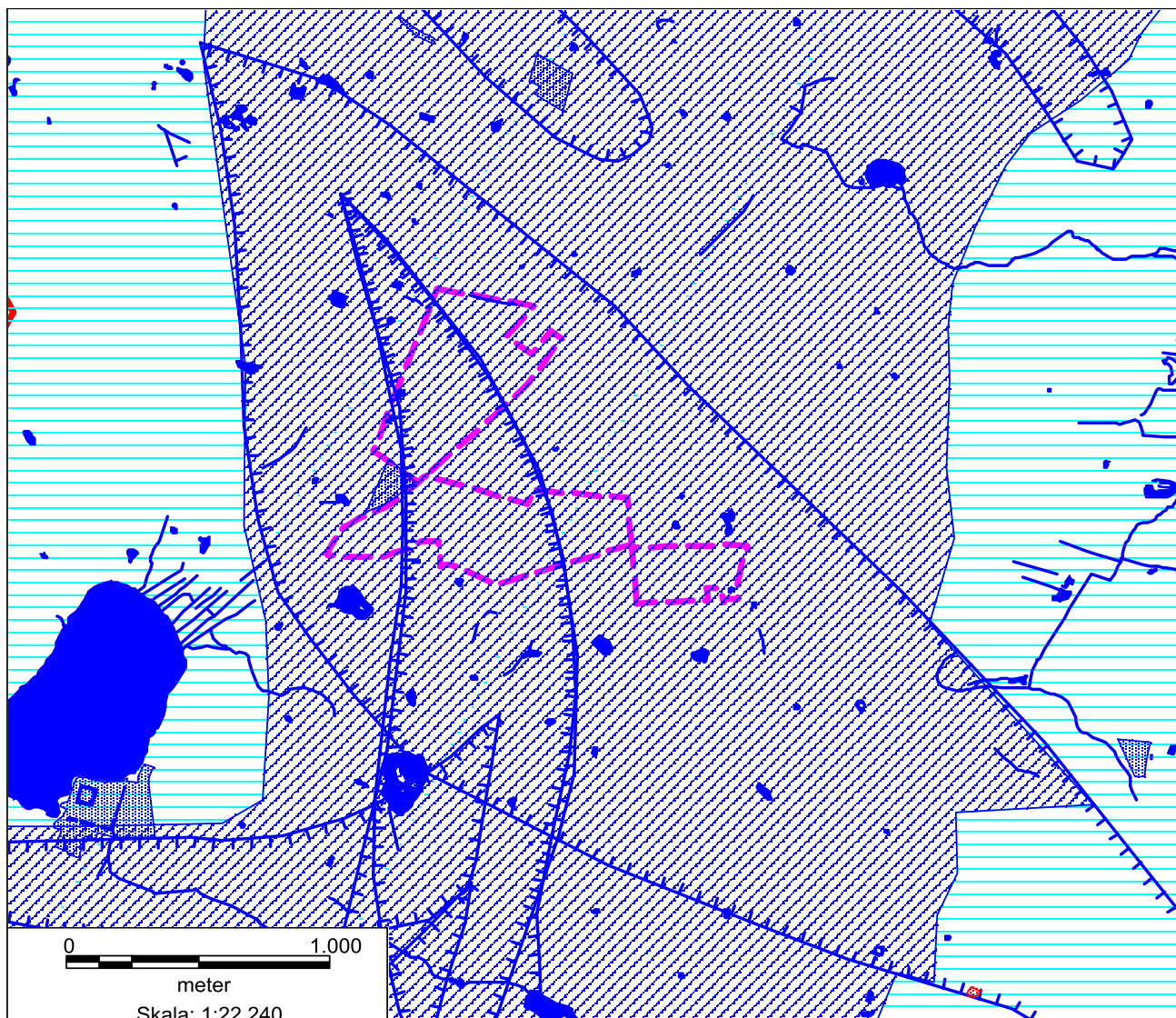
Mens råstofgravningen pågår, vil vegetationen i råstofgrave være sparsom, hvilket medfører at evapotranspirationen i vækstsæsonen vil mindskes. Både den mindskede overjordstykkelser og den mindskede evapotranspiration kan medføre en øget grundvandsdannelse. Lidt afhængigt af geometrien af råstofgraven vil det også betyde en mindskning af overfladeafstrømning fra området. Fjernelsen af vegetationen vil godt nok øge overfladeafstrømningen, men idet overjorden er fjernet og der graves i området vil råstofgraven virke som dræn. Det vurderes at den øgede grundvandsdannelse kun vil have meget lille indflydelse på vandbalancen under danske forhold.

Der bør stilles skærpede vilkår til drift af grusgrave indenfor de særlige drikkevandsområder. Det betyder at der ikke må tilføres materialer udefra der medfører risiko for grundvandsforurening. Adgangsveje bør afspærres med bom, der forhindrer tilkørsel til området med affald udenfor arbejdstiderne. Der er gennem hele indvindingsperioden risiko for olieudslip m.v. fra maskiner og køretøjer i tilfælde af at materiellet beskadiges. Brændstoftanke og pladser til tankning af maskiner skal derfor sikres mod udsivning af olie m.v.

Den umættede zones tykkelse er *efter gravningen* mindsket i forhold til før råstofgravningen, idet der er fjernet materiale. Hydraulisk vil det have den betydning at opholdstiden i den umættede zone vil mindskes (kortere vej til grundvandsspejlet).









Det vil derfor være en fordel for miljøet at efterbehandle tidligere landbrugsarealer til ekstensivt jordbrug eller naturformål, der indebærer en væsentlig forbedring for plante- og dyrelivet, samt for grundvandskvaliteten i området som helhed. Det forudsættes derfor at der i forbindelse med eventuel indvindingstilladelse stilles krav om efterbehandling af arealerne til ekstensiv landbrugsdrift uden brug af pesticider m.v.

Tilkørsel med rent jordfyld til råstofgrave er forbudt i henhold til Jordforureningsloven. Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet hvis der ikke er risiko for forurening af grundvandet. Det ansøgte område ligger i særligt drikkevandsområde hvor der normalt ikke gives dispensation. Arealerne er også beskyttet mod jordforurening efter råstofindvinding er ophørt gennem forbuddet mod tilkørsel af jordfyld.



Kort 5. Vandmiljø

Signaturer

- | | | | |
|---|-------------------------------------|---|----------------------------|
|  | Ansøgning til graveområde |  | Sø |
|  | Særlige drikkevandsinteresser – OSD |  | Vandløb - §3 |
|  | Drikkevandsinteresser – OD |  | Vandværksboring |
|  | Indvindingsopland |  | V2-kortlagt jordforurening |

3.6 Nul-alternativet

Nul-alternativet udgør den sandsynlige udvikling hvis det ansøgte ikke udlægges som graveområde i råstofplanen.

De ansøgte graveområder ligger meget centralt som forsyningsområde til Vejle by. (ca. 20 km) og nærliggende bysamfund. Hertil kommer igangværende og planlagte vejbyggerier i tilknytning til motorvejen. Alternativet til forsyning med råstoffer er levering fra graveområder ved Sødover, der næsten er udtømt, og Rostrup og Jerlev (ca. 10 minutters kørsel fra det ansøgte). Et andet alternativ er import af sømaterialer fra Vejle Havn (14 min).

Der er på nuværende tidspunkt udlagt graveområder i Trekantområdet med en samlet mægtighed så behovet i de kommende 24 år kan imødekommes. Hvis det ansøgte areal ikke udlægges, betyder det at Regionsrådet, for at sikre den fremtidige forsyning, skal finde råstoffer i andre områder som ikke er kendt på nuværende tidspunkt. Regionsrådet foretager løbende kortlægning af råstofforekomster og forslag til nye indvindingsområder vil blive fremlagt i kommende revisioner af råstofplanen.

Hvis arealerne ikke udnyttes til råstofgravning vil de fortsat blive dyrket intensivt, tilpasset det fremtidige marked for afsætning af landbrugsprodukter og med de miljøbeskyttende foranstaltninger som fremtiden vil byde på.

3.7 Overvågning af de væsentlige miljøpåvirkninger

Udlæg af et graveområde vil ikke i sig selv bevirke ændringer i miljøtilstanden for området. Det sker først efter der er meddelt en indvindingstilladelse på en række vilkår og ansøger har startet aktiviteterne. Overvågning af råstofplanens bestemmelser sker ved at kommunerne sender fremtidige afgørelser i råstofsager til regionen. Regionen kan derefter gøre indsigelse mod afgørelser, hvis de er i strid med råstofplanen.

Kommunerne har tilsynet med selve råstofindvindingen. I henhold til råstoflovens § 31 påser kommunalbestyrelsen, at råstofloven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, at påbud eller forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes. Kommunen har desuden tilsynet med beskyttet natur, samt plante og dyreliv. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.
--

3.8 Ikke teknisk resumé af miljørapporten

Regionsrådet har modtaget to ansøgninger til nye råstofgraveområder ved Sødover i Vejle Kommune.

Det ansøgte er vurderet i forhold til de oplysninger der i henhold til lov om miljøvurdering skal gives under hensyntagen til at råstofplanens placering i planhierarkiet. Udlæg af et graveområde i råstofplanen vil ikke i sig selv påvirke miljøet. Det er således kommunen der skal meddele tilladelse til råstofindvinding på en række nærmere bestemte vilkår efter ansøgning fra en råstofentreprenør og/eller lodsejer. Først når råstofgravning påbegyndes sker der en påvirkning af miljøet.

Råstofindvinding er en væsentlig påvirkning af landskabet og indvindingsaktiviteterne medfører belastning af omgivelserne i form af støj, støv og tung trafik. Der er risiko for forurening af grundvand ved olieudslip eller tilkørsel af forurenende materialer til råstofgraven. Råstofindvinding er begrænset til en nærmere bestemt periode – typisk 10 år for en indvindingstilladelse - hvorefter graveområdet skal efterbehandles efter en nærmere bestemt plan.

Forslag til Råstofplan 2012 for Region Syddanmark

En indvindingstilladelse meddeles på en række vilkår, der har til formål at beskytte nabobebyggelse mod støj- og støvgener samt beskyttelse af nærliggende naturområder og vandmiljøet. Kommunen fører tilsyn med råstofgrave og griber ind hvis der sker overtrædelser af vilkår eller hvis der sker forurening.

De ansøgte graveområder ligger meget centralt som forsyningsområde til Vejle by. (ca. 20 km) og nærliggende bysamfund. Hertil kommer igangværende og planlagte vejbyggerier i tilknytning til motorvejen. Alternativet til forsyning med råstoffer er levering fra graveområder ved Sødover, der næsten er udtømt, og Rostrup og Jerlev (ca. 10 minutters kørsel fra det ansøgte). Et andet alternativ er import af sømaterialer fra Vejle Havn (14 min).

Regionen vurderer at der er væsentlige, uafklarede forhold omkring den geologiske grundvandsbeskyttelse i området. Det betyder at råstofindvinding på nuværende tidspunkt må vurderes til at udgøre en væsentlig risiko for forurening af grundvandet.